

DECIZIE

29 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele,

Judecătorul:

Judecătorii:

Svetlana Filincova

Maria Ghervas, Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de Fedoraeva Tamara, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Fedoraeva Tamara împotriva întreprinderii municipale „Salubrizare și Amenajare Căușeni” cu privire la anularea ordinului de eliberare, restabilirea la serviciu, încasarea salariului pentru absența forțată de la serviciu, salariului pentru reținerea carnetului de muncă, repararea prejudiciului moral, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2015, prin care s-a admis apelul declarat de întreprinderea municipală „Salubrizare și Amenajare Căușeni”, s-a casat hotărârea Judecătoriei Căușeni din 20 mai 2015 și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii

c o n s t a t ă :

La 30 mai 2014 Fedoraeva Tamara a depus cerere de chemare în judecată împotriva întreprinderii municipale „Salubrizare și Amenajare Căușeni” cu privire la restabilirea la serviciu, încasarea salariului pentru absența forțată de la serviciu, pentru reținerea carnetului de muncă și repararea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată Fedoraeva Tamara a indicat că în perioada de la 01 septembrie 1999 până în luna februarie 2014 a lucrat în calitate de îngrijitoare la întreprinderea municipală „Salubrizare și Amenajare Căușeni”.

La 03 februarie 2014 sub influența directorului întreprinderii Ecaterina Baltag a depus cerere de demisie

La 14 februarie 2014 a depus cerere de anulare a cererii din 03 februarie 2014 indicând că în perioada de la 03 februarie 2014 până la 18 februarie 2014 s-a aflat în concediu medical.

La 19 februarie 2014 angajatorul a refuzat să primească foaia de boală și i-a înmănat ordinul de concediere începând cu 03 februarie 2014.

La 17 martie 2014 a depus cerere de chemare în judecată prin care a solicitat restabilirea la lucru, însă cererea a fost scoasă de pe rol.

A fost eliberată ilegal, deoarece nu a avut intenția de a se concedia.

Cere Fedoraeva Tamara restabilirea în funcția de îngrijitoare la întreprinderea municipală „Salubritate și Amenajare Căușeni”; încasarea din contul pârâtului a salariului pentru absența forțată de la serviciu începând cu 03 februarie 2014 până la restabilirea în funcție, pentru reținerea carnetului de muncă și a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei (f.d. 3-4).

Prin mandatul din 15 februarie 2015 avocatul Andrei Bragoi a fost împuternicit de Fedoraeva Tamara să-i acorde asistență juridică (f.d. 78).

În ședința de judecată din 20 mai 2015 avocatul Bragoi Andrei a solicitat în interesele Tamarei Fedoraeva anularea ordinului nr. 5 din 03 februarie 2014 emis de întreprinderea municipală „Salubritate și Amenajare Căușeni” (f.d. 108).

Prin hotărârea Judecătorei Căușeni din 20 mai 2015 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Fedoraeva Tamara.

S-a anulat ordinul nr. 5 din 03 februarie 2014 de eliberare a Tamarei Fedoraeva din serviciu de la întreprinderea municipală „Salubritate și Amenajare Căușeni”.

S-a restabilit Fedoraeva Tamara în funcția de îngrijitoare la întreprinderea municipală „Salubritate și Amenajare Căușeni” începând cu 03 februarie 2014.

S-a încasat de la întreprinderea municipală „Salubritate și Amenajare Căușeni” în folosul Tamarei Fedoraeva salariul pentru absența forțată de la serviciu în mărime de 15 859,4 lei și prejudiciul moral în mărime de 2 000 lei.

S-a respins pretenția cu privire la încasarea salariului pentru reținerea carnetului de muncă.

S-a încasat de la întreprinderea municipală „Salubritate și Amenajare Căușeni” în folosul statului taxa de stat în mărime de 575 lei.

S-a indicat că hotărârea în partea restabilirii la serviciu și încasării unui salariu mediu pentru absența forțată de la serviciu în mărime de 1 052 lei urmează a fi executată imediat (f.d. 111, 116-120).

La 05 iunie 2015 întreprinderea municipală „Salubritate și Amenajare Căușeni” a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătorei Căușeni din 20 mai 2015, iar la 01 iulie 2015 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 124, 127-130).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 03 decembrie 2015 a admis apelul declarat de întreprinderea municipală „Salubritate și Amenajare Căușeni”, a casat hotărârea Judecătorei Căușeni din 20 mai 2015 și a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii (f.d. 164-168).

La 07 aprilie 2016 Fedoraeva Tamara a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2015 solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs Fedoraeva Tamara a indicat că a depus la 03 februarie 2014 cerere de concediere sub constrângerea și șantajul directorului Ecaterina Baltag.

Instanța de apel eronat a indicat în decizie că a depus doar cererea din 03 februarie 2014, fără a depune cererea la 14 februarie 2014.

Curtea de Apel Chișinău nu a ținut cont de explicațiile date de Curtea Supremă de Justiție în Hotărârea Plenului nr. 12 din 03 octombrie 2005 „Cu privire la practica judiciară a examinării litigiilor care apar în cadrul încheierii, modificării și încetării contractului individual de muncă”.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului,

dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la 26 mai 2016 reprezentantul Aliona Panasiuc în interesele întreprinderii municipale „Salubritate și Amenajare Căușeni” a solicitat respingerea recursului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 22 iunie 2016 a considerat recursul admisibil fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestuia de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat de Fedoraeva Tamara în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse de reprezentantul Aliona Panasiuc în interesele întreprinderii municipale „Salubritate și Amenajare Căușeni”, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 03 decembrie 2015 la 29 ianuarie 2016 (f.d. 169).

Fedoraeva Tamara în cererea de recurs a invocat că a primit copia deciziei la 08 februarie 2016 anexând plicul Curții de Apel Chișinău cu mențiunea oficiului poștal din 08 februarie 2016 (f.d. 174).

Având în vedere că copia deciziei instanței de apel a fost recepționată la 08 februarie 2016, recursul declarat de Fedoraeva Tamara la 07 aprilie 2016 se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că Judecătoria Căușeni a examinat pricina cu aplicarea corectă a normelor de drept material și a emis o hotărâre legală, iar instanța de apel a apreciat arbitrar probele administrate.

Privitor la anularea ordinului de eliberare din serviciu, restabilirea în funcția deținută anterior, încasarea salariului pentru absența forțată de la serviciu și prejudiciului moral.

Din materialele pricinii rezultă că prin ordinul nr. 44 din 22 august 2011 Fedoraeva Tamara a fost angajată în calitate de îngrijitoare la Întreprinderea Municipală „Salubritate și Amenajare Căușeni” (f.d. 50).

Conform art. 81 alin. (1) lit. b) Codul muncii, contractul individual de muncă poate înceta: la inițiativa uneia dintre părți (art.85 și 86).

Conform art. 85 alin. (1) Codul muncii, salariatul are dreptul la demisie – desfacere a contractului individual de muncă, cu excepția prevederii alin.(4¹), din proprie inițiativă, anunțând despre aceasta angajatorul, prin cerere scrisă, cu 14 zile calendaristice înainte. Curgerea termenului menționat începe în ziua imediat următoare zilei în care a fost înregistrată cererea.

La 03 februarie 2014 Fedoraeva Tamara a depus cerere de eliberare din serviciu (f.d. 13).

Prin ordinul nr. 5 din 03 februarie 2014 Fedoraeva Tamara a fost eliberată de la serviciu de la întreprinderea municipală „Salubritate și Amenajare Căușeni” din inițiativa proprie începând cu 03 februarie 2014 (f.d. 65).

În cererea de eliberare Fedoraeva Tamara a indicat că depune cererea sub presiune și solicită eliberarea din serviciu în aceeași zi.

Conform art. 195 Codul civil, act juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

Conform art. 196 alin. (1) și (2) Codul civil, actul juridic unilateral este manifestarea de voință a unei singure părți. Actul juridic unilateral poate da naștere la obligații pentru terți numai în cazurile prevăzute de lege.

Actului juridic unilateral se aplică în modul corespunzător dispozițiile privind obligațiile și contractele dacă aceasta nu contravine legii sau caracterului unilateral al actului juridic.

Conform art. 199 alin. (1) și (2) Codul civil, consimțământ este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic.

Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat.

Așadar, pentru valabilitatea demisiei, consimțământul trebuie să fie liber și dat în cunoștință de cauză, iar voința exprimată în cererea de demisie să coincidă cu voința reală.

Conform art. 89 alin. (2) Codul muncii, la examinarea litigiului individual de muncă de către instanța de judecată, angajatorul este obligat să dovedească legalitatea și să indice temeiurile transferării sau eliberării din serviciu a salariatului.

Contrar acestor prevederi imperative ale legii, întreprinderea municipală „Salubritate și Amenajare Căușeni” nu a dovedit că Fedoraeva Tamara benevol a manifestat dorința de demisie și că cererea de demisie acesteia nu a fost scrisă sub presiunea administrației.

În afară de aceasta, pe cererea Tamarei Fedoraeva de eliberare din 03 februarie 2014 directorul întreprinderii municipale „Salubritate și Amenajare Căușeni” Ecaterina Baltag a pus rezoluția „De eliberat conform Legii și demersurilor prezentate de către Maistru”, însă în ordinul de eliberare este indicat motivul eliberării – din inițiativa proprie (f.d. 132).

Așadar, ordinul nr. 5 din 03 februarie 2014 a fost emis cu încălcarea prevederilor legale, deoarece consimțământul Tamarei Fedoraeva a fost viciat.

Prin urmare, Judecătoria Căușeni corect a constatat că eliberarea din funcție a Tamarei Fedoraeva s-a efectuat cu încălcarea procedurii stabilite la art. 85 Codul muncii în lipsa voinței libere și neviciate a acesteia.

Or, articolul 89 alin. (1) Codul muncii expres prevede că salariatul transferat nelegitim la o altă muncă sau eliberat nelegitim din serviciu poate fi restabilit la locul de muncă prin negocieri directe cu angajatorul, iar în caz de litigiu - prin hotărâre a instanței de judecată.

Conform art. 90 alin. (1), (2) lit. a) Codul muncii, în cazul restabilirii la locul de muncă a salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu, angajatorul este obligat să repare prejudiciul cauzat acestuia.

Repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă într-o mărime nu mai mică decât salariul mediu al salariatului pentru această perioadă.

Conform art. 330 alin. (1) lit. b) Codul muncii, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de: eliberare ilegală din serviciu sau transfer ilegal la o altă muncă.

Salariul Tamarei Fedoraeva pentru absența forțată de la serviciu pentru o perioadă de 443 zile este în mărime de 15 859,4 lei.

Întreprinderea municipală „Salubritate și Amenajare Căușeni” nu a contestat cuantumul despăgubirii pentru absența forțată de la serviciu, ci doar a solicitat respingerea acțiunii integral.

Conform art. 90 alin. (2) lit. c) și alin. (3) Codul muncii, repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în compensarea prejudiciului moral cauzat salariatului.

Mărimea reparării prejudiciului moral se determină de către instanța de judecată, ținându-se cont de aprecierea dată acțiunilor angajatorului, dar nu poate fi mai mică decât un salariu mediu lunar al salariatului.

Prejudiciul moral în mărime de 2 000 lei pentru eliberarea ilegală a Tamarei Fedoraeva din serviciu nu este mai mic de salariul mediu al acesteia și este în cuantum rezonabil.

În rest hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretențiilor cu privire la încasarea salariului pentru reținerea carnetului de muncă nu se contestă și instanța de recurs consideră inoportun de a se pronunța în partea dată.

Or, în conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Fedoraeva Tamara a depus cerere de chemare în judecată împotriva întreprinderii municipale „Salubritate și Amenajare Căușeni” cu privire la restabilirea la serviciu, încasarea salariului pentru absența forțată de la serviciu, încasarea salariului pentru reținerea carnetului de muncă și repararea prejudiciului moral la 30 mai 2014.

Conform art. 355 alin. (1) și (2) Codul muncii, cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată:

a) în termen de 3 luni de la data când salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său;

b) în termen de 3 ani de la data apariției dreptului respectiv al salariatului, în situația în care obiectul litigiului constă în plata unor drepturi salariale sau de altă natură, ce i se cuvin salariatului.

Cererile depuse cu omiterea, din motive întemeiate, a termenelor prevăzute la alin.(1) pot fi repuse în termen de instanța de judecată.

Pretențiile Tamarei Fedoraeva cu privire la restabilirea în funcție și anularea ordinului sunt depuse cu omiterea termenului de 3 luni stabilit de lege.

Conform art. 271 Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Întreprinderea municipală „Salubrizare și Amenajare Căușeni” nu a solicitat respingerea acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, iar instanța de judecată nu este în drept din oficiu să o respingă ca fiind tardivă.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că Curtea de Apel Chișinău a apreciat arbitrar probele administrate, iar hotărârea Judecătoriei Căușeni din 20 mai 2015 este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea normelor de drept material și procedural, cu verificarea și aprecierea probelor administrate în conformitate cu art. 130 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Fedoraeva Tamara.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2015 și se menține hotărârea Judecătoriei Căușeni din 20 mai 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Fedoraeva Tamara împotriva întreprinderii municipale „Salubrizare și Amenajare Căușeni” cu privire la anularea ordinului de eliberare, restabilirea la serviciu, încasarea salariului pentru absența forțată de la serviciu și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte,
Judecătorul:

Svetlana Filincova

Judecătorii:

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Sveatoslav Moldovan